

HYDRO ENERGI AS

0240 OSLO

Vår dato: 24.02.2025

Vår ref.: 200900615-116 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir forlenget byggefrist til Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk i Luster kommune, Vestland fylke

Vi viser til søknad fra Hydro Energi AS datert 25.09.2024 om forlenget byggefrist for Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk i Luster kommune.

Bakgrunn

Hydro fikk konsesjon til Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk i kgl.res. den 24.04.2020, med tillatelse til planendring for Illvatn pumpekraftverk i NVEs vedtak av 26.11.2024. Det følger av vassdragsreguleringsloven § 15 at byggearbeidene må påbegynnes innen fem år fra konsesjonen ble gitt og fullføres innen ytterligere fem år. NVE har fått delegert myndighet, jf. FOR-2021-06-30-2314, til å kunne forlenge fristen.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Hydro Energi:

Hydro viser til kongelig resolusjon av 24. april 2020 med tillatelse til bygging av Illvatn pumpekraftverk, ytterligere regulering av Illvatn, bygging av Øyane kraftverk og 132 kV kraftledning i Luster kommune i Vestland fylke.

Det er fastsatt et vilkårssett etter vassdragsreguleringsloven til ytterligere regulering av Illvatn og til å bygge Illvatn pumpekraftverk, og et vilkårssett etter vassdragsreguleringsloven til å bygge Øyane kraftverk. Det er i tillegg gitt en anleggskonsesjon etter energiloven for de elektriske anleggene i kraftverket og for å knytte kraftverket til nettet.

Det er satt vilkår om at arbeidet med det konsesjonsgitte tiltaket må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonen ble gitt og fullføres innen ytterligere 5 år, jf. vilkårene post 5 (Byggefrister mv.). Dette innebærer at arbeidet må påbegynnes innen 24. april 2025 og fullføres innen 24. april 2030.

I anleggskonsesjon av 24. april 2024 er det i vilkår 3 forutsatt at anlegget skal være ferdigstilt, bygget i henhold til denne konsesjonen innen samme frist som Øyane kraftverk og Illvatn pumpekraftverk. Konsesjonæren kan søke om forlengelse av

fristen for ferdigstilling, bygging og idriftsettelse. Slik søknad skal sendes senest seks måneder før utløpet av fristen.

Hydro søker med dette om at fristene henholdsvis for påbegynnelse og fullføring av arbeidet for Illvatn pumpekraftverk, Øyane kraftverk og anlegg som dekkes av anleggskonsesjonen forlenges med 5 år, dvs. at arbeidet begynnes innen 24. april 2030 og fullføres innen 24. april 2035.

Hydro arbeider nå med Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk med sikte på gjennomføring de nærmeste årene.

Når det gjelder Illvatn pumpekraftverk, søkte Hydro NVE om endring av konsesjon 12. januar 2024 knyttet til utbyggingsplanene. Hydro søkte også samme dag om fornyet ekspropriasjon i forbindelse med Illvatn pumpekraftverk. Energidepartementet ga NVE fullmakt til å behandle søknaden om planendring i brev til NVE av 4. mars 2024. Hydro søkte 6. juni 2024 NVE om endring av anleggskonsesjonen. Søknadene er nå til behandling i NVE. Hydro er avhengig av en snarlig sluttbehandling av søknaden om planendring og søknaden om endret anleggskonsesjon for å kunne starte bygging av Illvatn pumpekraftverk sommersesongen 2025. Hydro har nylig tatt prinsipiell investeringsbeslutning, men en positiv beslutning fra NVE er en forutsetning for endelig byggebeslutning og gjennomføring av prosjektet. Departementet skal sluttbehandle søknaden om fornyet ekspropriasjon i tråd med konsesjonen.

Hydro planlegger for oppstart av byggearbeidet for Illvatn pumpekraft i første halvår 2025 og idriftsettelse i 2028/2029, forutsatt snarlige vedtak fra NVE om endringer av konsesjoner. Bakgrunnen for Hydros søknad om utsettelse av byggefrister er å unngå å komme i en situasjon hvor arbeidet med Illvatn pumpekraftverk ikke kan startes opp, eller ikke er startet opp av ulike årsaker innen fristen. Det vises blant annet til at Illvatn prosjektet har sesongbaserte restriksjoner på gjennomføring av deler av anleggsarbeidet da det skal gjennomføres høyt til fjells der det normalt er mye snø, veien er kun åpen sommer og høst samt at det alltid vil være en fremdriftsrisiko knyttet til inngåelse av avtaler med leverandører.

Når det gjelder Øyane kraftverk, gjennomgår nå Hydro prosjektet med fokus på lønnsomhet, og planendringssøknad kan bli aktuelt i nær framtid. Arbeidet med Øyane kraftverk vil uansett ikke kunne startes opp innen 24. april 2024, og Hydro søker av den grunn om forlengelse av de ovennevnte fristene.

Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

Høring

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det er behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Søknaden om forlenget byggefrist har vært sendt til Luster kommune, Statsforvalteren i Vestland, Vestland fylkeskommune og Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen for uttale. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer. NVE har mottatt følgende merknader til søknaden om forlenget byggefrist:

Luster kommune uttaler følgende brev til NVE den 27.11.2024:

Hydro har over lang tid arbeidd med Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk. Luster kommune har følgd utviklinga av prosjekta med positiv interesse. Kommunen er positiv til å utvikle meir kraftproduksjon i kommunen innanfor forsvarlege rammer for natur og friluftsliv.

Luster kommune syner til høyrings-saka som dreier seg om at Hydro no har søkt om utsette fristar i gjeldande konsesjon for Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk. Konsesjonen går ut i april neste år. Hydro har søkt om 5 års utsette fristar for byggjstart og idriftsetjing for begge kraftverka.

Luster kommune støttar at Hydro får utsette fristar for både Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk, og kommunen meiner at dette er hensiktsmessig, sjølv om Hydro har ambisjon om å starte opp Illvatn-prosjektet våren 2025. Vi synder då til ulik risiko som Hydro må forhalde seg til i eit prosjekt med høg grad av kompleksitet, der mellom anna anleggsdrifta skal gjennomførast høgt til fjells. Vi har difor forståing for at Hydro ønskjer å sikre seg moglegheit for å kunne bygge ut Illvatn pumpekraftverk innanfor konsesjonen som er gjeven og at Hydro må unngå å komme i ein situasjon der oppstart av arbeidet ikkje let seg gjere innan fristen i april neste år. Når det gjeld Øyane kraftverk er vi kjende med at Hydro no gjennomgår prosjektet og at utsette fristar er ein føresetnad for gjennomføring.

Kommunen er elles kjent med at Hydro tok prinsipiell investeringavgjersle for Illvatn prosjektet i september i år, med konsesjon gjeve av NVE seint november 2024. Det er bra at konsesjon er gjeve, men no skal detaljplanar handsamast. Kommunen oppfordrar NVE til å halde fram med å bidra med naudsynte vedtak i tide slik at oppstart av bygginga kan skje i april 2025 og prosjektoppstarten ikkje forsinkast. Vi syner i samband med dette til kommunen si høyringsuttale av 26. april 2024 til Hydro sine søknadar om endra kraftverkskonsesjon der kommunen har uttrykt at

«Den overordna haldninga til Luster kommune er at dei føreslegne endringane kan støttast av Luster kommune, og at konsesjon bør gjevast.» Vi uttalte også at «Luster kommune har tidlegare kome med høyringsuttalar, og våre tidlegare synspunkt om viktigheit av lokal verdiskaping både i utbyggings- og driftsfasen står seg.»

Kommunen oppfordrar difor NVE til at NVE bidreg til at søknadar om detaljplanar vert handsama i tide slik at Hydro kan starte opp Illvatn-prosjektet i 2025 som planlagt og unngår utsett prosjektoppstart. Ein oppstart i tråd med planen vil bidra positivt med meir kraftproduksjon i Luster kommune og legge til rette for auka lokal verdiskaping dei neste åra.

Statsforvalteren i Vestland uttaler følgende brev til NVE den 29.11.2024:

Kunnskapsgrunnlaget for Illvatn pumpekraftverk er av eldre dato og kan ikkje utan vidare leggast til grunn for vurdering av konsekvensane av utbygginga. For eit såpass arealkrevjande anlegg som dette bør kunnskapsgrunnlaget oppdaterast mot seinare års revisjonar av rettleiar og overgang til ny metodikk innan naturkartlegging.

Vi viser til høringa av søknad om forlenga byggjefrist for Illvatnet pumpekraftverk og Øyane kraftverk.

Bakgrunn

Hydro Energi AS har søkt om løyve å forlengje byggjefristen for Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk med fem år, slik det er opna for i vilkårspost nr. 4 i vassdragskonsesjonen. NVE ønskjer tilbakemelding på om det har oppstått nye forhold sidan sakene blei handsama i 2020. Statsforvaltaren er særleg bedt om å vurdere om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkeleg etter naturmangfaldlova § 8, eller om det er behov for ytterlegare utgreingar.

Våre merknader

Konsekvensutgreinga for dei to kraftverka er basert på feltkartlegging frå før 2010, og kunnskapsgrunnlaget bør sjekkast opp mot seinare års revisjonar av rettleiar og overgang til ny metodikk innan naturkartlegging.

Det er mellom anna laga ei konsekvensutgreiing (i søknaden om planendring) der ein har prøvd å overføre data frå kartlegginga i 2010 til metodikken i rettleiar M-1941 frå Miljødirektoratet. I rettleiaren er verdivurdering av til dømes naturtypelokalitetar knytt til lokalitetskvalitet, noko det ikkje er mogleg å trekke ut frå data publisert i 2010. På same måte er påverknad mellom anna knytt til kor stor del av arealet som blir påverka, og dette let seg heller ikkje vurdere dersom ein ikkje har eit areal av den aktuelle naturtypelokaliteten som utgangspunkt. Når ein dermed ikkje har eit godt nok grunnlag til å vurdere verken verdi eller påverknad på dei enkelte førekomstane, kan ein heller ikkje gi ei tilstrekkeleg god vurdering av konsekvens. Vi stussar da også på ein del av vurderingane i KUen, men det mangelfulle kunnskapsgrunnlaget gjer det ikkje mogleg å gå meir i detalj.

I høyringsfråsegna vår til endringssøknaden for Illvatnet pumpekraftverk, påpeika vi at nye villreindata viser at området ved Illvatnet er viktigare enn det som blei vurdert i konsesjonsprosessen. Fagnotatet for villrein i fornyingssøknaden for Fortun-Grandfaste-reguleringa ser ut til å ha fanga opp dei nye registreringane ved Illvatnet. Det er viktig at kunnskapsgrunnlaget om villrein er oppdatert i saka, og at villreinnemnda er involvert i høringa.

Tiltaksområdet for Illvatnet kraftverk ligg i høgjellsnatur, tett på Breheimen nasjonalpark, og er innfallsport til nasjonalparken. Det er fleire viktige naturtypar i området som vil bli påverka av planlagde nye inngrepsareal, mellom anna snøleie (sårbar -VU) på raudlista. Vi vil understreke at området er mangelfullt kartlagt i høve til ny metodikk for naturkartlegging og vurdering av konsekvensar, særleg sett i høve til omfanget av utbyggingsplanane.

Når det gjeld Øyane kraftverk, så vil det vere relevant å sjå på rapportar/vurderingar i faggrunnlaget for fornyingssøknaden for Fortun-Grandfaste-reguleringane. Det er òg gjennomført ein del fiskeundersøkingar dei seinare åra, og vi reknar med at Hydro Energi kan oppdatere dykk på kva som har skjedd på dette området sidan konsesjonsvedtaket.

Vestland fylkeskommune og Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen kommenterte ikke saken.

Hydro kommenterte de innkomne uttalelsene i brev til NVE den 23.01.2025:

(...)

Luster kommune støtter Hydros søknad om forlengelse av konsesjoner og mener at en forlengelse av frister i konsesjon er hensiktsmessig. Kommunen har en overordnet positiv holdning til prosjektene. Kommunen påpeker den positive effekten utbygging vil tilføre den lokale verdiskapningen. Kommunen oppfordrer videre NVE til å bidra til behandling av Hydros søknad om detaljplan for miljø og landskap for Illvatn kraftstasjon for å muliggjøre oppstart av prosjektet våren 2025.

Statsforvalteren i Vestland kommenterer at kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold som ligger til grunn for konsesjonene er av eldre dato, og at det bør vurderes en oppdatering av denne informasjonen.

Hydro viser som nevnt ovenfor til at Hydro fikk konsesjon for prosjektene 24. april 2020, og NVE godkjente planendring for Illvatn kraftstasjon 26. november 2024. I arbeidet med utforming av søknad om planendring av 12. januar 2024 tilknyttet Illvatn kraftstasjon fikk Hydro bistand fra Norconsult. Relevant fagmiljø i Norconsult gjorde en vurdering av det eksisterende kunnskapsgrunnlaget og konkluderte med at dette var tilstrekkelig til å kunne utføre en vurdering av naturtyper og arter etter gjeldende metodikk.

I tilknytning til Hydros ambisjon for bærekraft, herunder målsetning om «Null netto tap av prioritert natur», ble det sommeren 2024 gjennomført befarings- og kartlegginger av natur i de aktuelle prosjektområdene for Illvatn kraftstasjon. Resultatene fra disse kartleggingene underbygger de vurderingene Norconsult gjorde tilknyttet naturtyper i endringssøknaden for Illvatn kraftverk av 12. januar 2024. Resultatene etter disse kartleggingene vil bli offentlig tilgjengelige, og Hydro vil benytte kunnskapen videre for å sikre at prosjektet minimerer sin påvirkning på biologisk mangfold. Resultatene inngår også i detaljplan for miljø og landskap som nå er på høring og er til behandling hos NVE.

Hydro vil, som Statsforvalter kommenterer, inkludere oppdaterte undersøkelser og kunnskapsgrunnlag tilknyttet områdene ved et eventuelt Øyane kraftverk. Hydro vil i tillegg vurdere behov for ytterligere undersøkelser. Som også Statsforvalteren viser til, har Hydro utført omfattende utredninger vedrørende tiltak for å sikre levedyktig laks og ørret i Fortunselva knyttet til arbeidet med å fornye reguleringskonsesjonen for Fortun/Granfasta. Hydro viser i denne sammenheng til at blant annet NVE, Miljødirektoratet, Statsforvalteren i Vestland, Vestland fylkeskommune og Luster kommune er godt informert om arbeidet. NVE har nå søknaden om fornyelse av reguleringskonsesjonen til behandling.

Hydro mener at uttalelsene samlet legger til rette for at NVE kan sluttbehandle søknaden og forlenge byggefristene i tråd med søknaden. Vi ber om at søknaden behandles innen rimelig tid og i god tid før 24. april 2025.

NVEs vurdering

En søknad om forlenget byggefrist innebærer ikke at det blir gjort en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik det ble gjort i behandlingen av den opprinnelige konsesjonssøknaden. I saksbehandlingen skal NVE bare vurdere om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer frem ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt at det skal praktiseres lempelighet ved fristforlengelser.

NVE har mottatt høringsuttalelser fra Luster kommune og Statsforvalteren i Vestland. Luster kommune er positiv til utbygging av både Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk, og mener det bør gis forlenget byggefrist. Statsforvalteren er generelt kritisk til kunnskapsgrunnlaget, som de mener er av eldre dato og ikke kan legges til grunn for vurdering av konsekvensene av utbyggingen. Spesifikt nevner de at flere viktige naturtyper, blant annet snøleie (sårbar på rødlista), vil bli påvirket av utbyggingen av Illvatn pumpekraftverk. Statsforvalteren skriver også at det er viktig at kunnskapsgrunnlaget om villrein er oppdatert.

Vi viser til NVEs dokument «Bakgrunn for vedtak» for planendringen for Illvatn pumpekraftverk av 26.11.2024. I teksten oppsummerer vi kunnskapsgrunnlaget for pumpekraftverket, og vurderer at saken er godt nok utredet. NVE er kjent med at det etter konsesjonsvedtaket fra 2020 er registrert nye rødlista arter og naturtyper i tiltaksområdet, i forbindelse med kartleggingen av nye influensområder etter planendringen av Illvatn pumpekraftverk. Vi er også kjent med at villrein nå er vurdert som mer sårbar enn i 2020, da den ble vurdert som nær truet på rødlista i 2021. Vi mener påvirkningene på disse temaene i hovedsak knytter seg til Illvatn pumpekraftverk. I NVEs vedtak om planendring av pumpekraftverket ble konsekvensene for rødlista arter og naturtyper, og villrein, vurdert som akseptable, gitt avbøtende tiltak.

Tiltaks- og influensområdet til Øyane kraftverk ble, i likhet med Illvatn pumpekraftverk, kartlagt i 2009 med utgangspunkt i DN-håndbok 13. I tillegg ble det utarbeidet flere tilleggsutredninger før konsesjonen ble gitt i 2020. I forbindelse med fornyelse av konsesjonene i Fortun-Grandfaste-reguleringene, er det utarbeidet flere nye fagrapporter som også belyser influensområdet for Øyane kraftverk. NVE vurderer at konsekvensene av utbyggingen av Øyane kraftverk er godt nok utredet. Vi kan ikke se at det foreligger vesentlig ny informasjon i de nye utredningene som ikke ble vurdert under konsesjonsbehandlingen.

NVE har også foretatt søk i Naturbase og Artskart. Vi kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist bør avslås.

NVEs vedtak

NVE kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Illvatn pumpekraftverk og Øyane kraftverk bør avslås. I medhold av vassdragsreguleringsloven § 15 forlenges byggefristen til kraftverkene med inntil fem år, til 24.04.2030.

Merknader til konsesjonsvilkårene

Vilkårene for øvrig er de samme som i tillatelsen av 24.04.2020 og planendringen av Illvatn pumpe av 26.11.2024.

NVE minner ellers om det må foreligge gyldig anleggskonsesjon etter energiloven, eventuelt avtale med områdekonsesjonær, for bygging, drift og eierskap av energianlegget.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Ylva Bencze Rørå
fagleder

Marianne Angård
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

HYDRO ENERGI AS

Kopimottakerliste:

LUSTER KOMMUNE

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.